Цана асобнага нумару 20 гр.

Opłatę pocztową uiszczono ryczałtem.

П[illegible] ПРАЦЫ

Выходзіць два разы у тыдзень.

Адрэс Рэдакцыі і Адміністрацыі: Вільня, Віленская вул. 12—6 (Wileńska 12. m. 6) Рэдакцыя адчынена ад 12 да 2 гадз. штодня, апрача сьвяточных дзён. Адміністр. ад 9 да 3.	Падпіска на адзін месяц з дастаўкай да хаты 1 зл. 50 гр. Для заграніцы ўдвая даражэй. Перамена адрэсу 30 гр.	Няпрынятыя ў друк рукапісы назад не вяртаюцца. Аплата надрукаван. залежыць ад Рэдакцыі.	Цана абвестак: перад тэкстам 25 грош, сярод тэксту 20 грошы і на 4 стр. 15 гр. за радок пэтыту ў 1 шпальту.

№ 3 Вільня, Серада 14-га сьнежня 1927 г. Год I

Па загаду камісара ўраду на м. Вільню паліцыя сканфіскавала № 2 Права Працы за наступныя стацьці 1) перадавіца: „У ваблічу выбараў", 2) „Сэсія Рады Лігі Нацыяў".

Падаючы гэтую вестку да ведама нашых чытачоў, мя ня можам прайсьці моўчкі міма гэтае канфіскаты. Мы лічым яе абсалютна беспадстаўнай.

Перадусім ніхто ня можа забараняць нам выказаць наш пагляд на істоту выбараў.

Другое—наш пагляд, што соймавую трыбуну трэба выкарыстаць для ўсьведамленьня і мабілізацыі беларускіх сялянска-работніцкіх мас у імя супольнай барацьбы за іх і свае сацыяльнае і нацыянальнае вызваленьне, ня мае ў сабе нічога праступнага, бо ні аб якіх гвалтоўных спосабах вызваленьня мы ў нашай стацьці не гаварылі.

Гэтак сама няма нічога праступнага, калі зьвяртаем увагу працоўных мас на штодзенную арганізаваную барацьбу за свае інтарэсы і прызываем да далейшага разгортываньня яе, асьцерагаем перад аслабленьнем яе, як вынік шкодных ілюзыяў, які распаўсюджываецца паляўнічымі за мандатамі бел. згоднікамі, накшталт Ярэмічаў і Рагулі, кс. Станкевічаў і інш., аб выніках парляманцкай барацьбы.

Нічога праступнага ня бачым мы ў тым, што мэтай выбарнай кампаніі лічым пашырэньне палітычнай сьвядомасьці бел. сялянска-работніцкіх мас, а не пагоню за мандатамі і блёк у імя гэтых мандатаў з буржуазіяй нац. меншасьцяў, што да клясавага ўсьведамленьня працоўных мас бязумоўна дадатня ня прычыніцца. Нічога праступнага ня бачым мы ў пашырэньні думкі аб міжнароднай салідарнасьці працоўных у часе выбарнай кампаніі, як процівагу блёку з буржуазіяй нац. меншасьцяў.

Гэтую кафіскату цяжка інакш зразумець, як імкненьне зрабіць нам немагчымай нашу барацьбу з беларускай угодай, як імкненьне зрабіць нашай часопісі немагчымым удзел у выбарнай кампаніі, і каб ачысьціць поле выбарнай кампаніі для ўгадоўцаў розных адценяў. Што датычыць да другой стацьці, дык ня прыложым розуму, за што яе сканфіскавана, бо зьяўляецца простай сводкай, вестак паданых у польскай прэсе.

Мы можам толькі горача пратэставаць процi гэтае канфіскацыі, спадзяючыся, што суд яе мусіць ухіліць з прычыны адсутнасьці праўных падстаў для яе. **Рэдакцыя.**

Маніфэст здраднікаў беларускіх працоўных масаў.

У вядомай сваей прадажніцкай і правакацыйнай працай на шкоду беларускіх працоўных масаў „Сялянскай Ніве" за 10 сьнежня г. г. зьявіўся голасна-крычучы маніфэст-адозва пад загалоўкам: Грамадзяне-беларусы, сяляне і работнікі, падпісаны „Беларускім Цэнтральным Выбарным Камітэтам", камітэтам, злучаючым у сабе тры беларускія партыі, (Ярэмічаўскі Сель-саюз і дзьве хрышчоныя дымакраты), якія ад часу свайго паўстаньня ўсьцяж разьбівалі і разьбіваюць еднасьць беларускіх працоўных масаў ў іх крывавай барацьбе за сваё жыцьцё, за сваё права на істнаваньне.

У гэтым маніфэсьце поўным бессаромлівай маны, ашуканства, дэмагогіі і разам усялякіх прыгожых абяцанак—спэкулянты на беларускім вызваленчым руху заклікаюць беларускія працоўныя масы „напружыць усе сілы, каб такія паслы-прадстаўнікі (гэта-ж вядома — яны: Ярэміч, Рагуля і К-о — *Рэд.*) прайшлі ў Сойм і Сэнат у найбольшай колькасьці". Спадзяючыся, што працоўныя масы нічога ня ведаюць аб іх здрадніцкай рабоце ў працягу апошніх гадоў, яны хітра злучаюць сябе саміх з імі-ж самымі закіданымі ў свайм часе гразёю і праданымі барацьбітамі за правы беларускіх працоўных гушчаў, гаворачы, што яны "не шкадавалі ні сваіх сілаў, ні сродкаў, ні навет *свайго жыцьця* (падчыркнута намі.—*Рэд.*) у гэтай барацьбе".

У маніфэсьце дэкляруецца „шчыра змагацца за нацыянальныя і сацыяльныя правы Беларускага Народу, — за правы нашага працоўнага сялянства, работніцтва, за зямлю беларускаму сялянству бяз выкупу" і г. д. і г. д.

Гэта так гавораць яны беларускім працоўным гушчам, якіх самі ня толькі прадавалі, а і сьвядома імкнуцца прадаваць далей, кажучы гэта зусім адкрыта і без усялякай лішняй царамоніі. На гэтай-жа самай старонцы, дзе зьмешчаны маніфэст з такімі гучнымі славамі — у перадавіцы „Беларускае Аб'яднаньне" — праца радыкальнай беларускай прэсы, якая стала канфіскуецца за запраўдную абарону беларускіх працоўных масаў — аб'яўляецца... „дэмагогіяй і баламуцтвам працоўных масаў". Гаворачы ў маніфэсьце, што ўсе польскія партыі, не выключаючы навет і польскай лявіцы (але, слухайце—каго яны сюды залічаюць: ППС, ды Вызваленьне, гэтых агентаў польскага капіталізму і правакатараў сярод польскіх працоўных мас) ...варожа адносіліся да ўсялякіх праяваў беларускага руху". Выстаўляючы сябе як адзіных і найлепшых абаронцаў беларускіх працоўных масаў—гэтая шайка палітычных спэкулянтаў ні слова не сказала аб запраўдных ворагах ня толькі беларускіх, а ўсіх працоўных масаў — гэта аб буржуазіі ўсіх нацыянальнасьцяў, аб іх арганізаванай зброі, іх *супольнай барацьбе* процi ўсіх і ў першую чаргу проці сваіх па нацыянальнасьці працоўных гушчаў... Бо-ж ня дзіва! Яны самі йдуць у саюзе з гэтай-жа самай буржуазіяй усіх нацыянальнасьцяў, каб разам з ёю цісьнуць працоўныя масы. Выстаўляючы ўсе польскія партыі варожай беларускім масам сілай — яны замоўчваюць, што самі йдуць сьвядома ў згодзе ня толькі з буржуазіяй г. зв. нацыянальных меншасьцяў, з якімі ўвайшлі ў цесны блёк, а і таксама з *польскай* і то навет найболей арганізаванай для барацьбы з працоўнымі, бо маючай выпадкова цяпер уладу ў руках — г. ё. з санацыйнай буржуазіяй. А што гэта так, сьведчаць рэзалюцыі нямецкага буржуазнага Саюзу на зьезьдзе ў Лодзі, у якой выразна сказана, што *„нямецкая люднасьць (чытай — буржуазія—Рэд.) гатова і надалей паддзержваць усялякія пачынаньні Ураду, маючыя на мэце аздараўленьне гаспадарчага і палітычнага жыцьця ў гасрадарстве"*. А блёкам з нямецкай буржуазіяй гардзяцца нашы прадажнікі, закрываючы ім нібы сваю барацьбу з польскай буржуазіяй. Не гаворым ужо аб жыдоўскай буржуазіі, з якою таксама зблёкаваліся нашыя хціўцы на мандаты; буржуазіі, якая ў крытычны мамэнт у папярэднім Сойме здрадзіла ранейшых сваіх саюзьнікаў, пайшоўшы дэманстрацыйна на згоду з тагачасным урадам. Свой саюз з усею буржуазіяй у Польшчы для душэньня ўсіх працоўных масаў бяз розьніцы нацыянальнасьці нашы няпрошаныя апякуны заціраюць наіўнымі довадамі „тэхнічнага парадку" — кажучы, што бяз блёку „ня будзе прадстаўнікоў ад нацыянальных меншасьцяў у Сойме і Сэнаце". (Перадавіца — „Чаму мы блёкуемся" — „Сялянская Ніва", № 89).

О, разумныя Ярэмічы і К-о! Вы і самі не падазраваеце, што Вы адкрылі тут усе свае карты. Адкрылі, што адны без міжнароднага капіталу. Вы ня пройдзеце ў Сойм, а можаце прайсьці толькі дзякуючы саюзу з імі і з іхнімі саюзьнікамі —- польскай санацыйнай буржуазіяй. Вось вы на каго спадзяецеся ў сваім жаданьні чым у „у найбольшай колькасьці" прайсьці ў Сойм.

Дык ясна! Вашы прадвыбарчыя вопраткі занадта белымі ніткамі шытыя. Вы хацелі закрыць свой саюз з польскай урадовай буржуазіяй, не падаючы ні слова аб імкненьнях сваіх саюзьнікаў і зусім бязумоўна сьвядома замаўчаўшы ў сваім маніфэсьце ня толькі аб сваім саюзе, а навет аб сваім жаданьні барацьбе з буржуазіяй, зарганізаванай цяпер у ўрадавую сілу. І вы яшчэ кажаце аб сваей барацьбе за „сацыяльнае вызваленьне"? Далоў маску, прадажнікі! Вы не вызваляць зьбіраецеся, жадаючы прайсьці ў парлямант „у найбольшай колькасьці" — вы йдзеце сьведама душыць беларускія працоўныя масы — йдзяцё гэта рабіць разам з вашымі саюзьнікамі. Ваш маніфэст — заслона перад вачамі беларускіх працоўных, каб яны ня бачылі вашай бруднай, юдавай працы!

Беларускія працоўныя масы ў адказ на яўныя ашуканствы в. п. Ярэмічаў, Рагуляў, Станкевічаў і Багдановічаў, у адказ на іхні саюз з міжнароднай буржуазіяй для душэньня працоўных масаў усіх нацыянальнасьцяў у Польшчы — павінны выступіць таксама саюзам, таксама адзіным фронтам, фронтам працоўных усіх нацыянальнасьцяў Польшчы процi фронту буржуазіі. Гэты агульны фронт працоўных патрэбен ня толькі на час выбараў, ня толькі для правядзеньня паслоў „у найвялікшай колькасьці„—гэта ў даны мамэнт яшчэ не вырашае нашага лёсу — а таксама — што найважней — для сталай штодзённай барацьбы за свае правы і інтарэсы, за сваё права на жыцьцё, за сваё аканчальнае вызваленьне!

Чарговы—„крок наперад і два назад"—у справе разбраеньня.

(Праца „падрыхтаваўчай камісіі" ў Жэнэве).

Цікаўнае зьявішча ў нашы „пацыфістычныя" („міратворчыя") часы, у якія, як сьцьвярдзіў нядаўна Лёйд-Джордж „пад ружжом стаіць 10 мільёнаў гатовых да паходу жаўнэроў", ці—больш, як удвая, чым перад вайной,—прадстаўляе кожная чарговая канфэрэнцыя ці камісія — ў справе „разбраеньня"... Усе сябры кажуць розныя прыгожыя словы аб „вечным міры", крычаць аб цяжарах збраеньняў, аб пагражаючай з самага награмаджэньня амуніцыі небясьпецы вайны... Але ўсе шляхотныя настроі ды словы канчаюцца адным; „пакуль што разбраеньне—нерэальная ды неактуальная рэч—трэба ўтрымаць збраеньні"... І гэта-ж ясна: бо-ж перадусім вялікшыя дзяржавы зусім ня хочуць пазбаўляцца тэй сваей аружнай сілы, якая дае ім магчымасьць панаваць у сьвеце дый эксплёатаваць слабейшыя народы, а, апроч таго,—амаль ня ўсе ўрады на сьвеце, асабліва ў Эўропе пабудаваны ці, як кажуць,—„фашызаваны" цяпер так, што—толькі шляхам тасаваньня ваеннага ды паліцэйскага гвалту ўтрымліваюць уладу над сваімі паняволенымі ізноў, як да вайны, а навет—горш,—народамі...

Чаровая спроба „разбраеньня", зробленая ў Жэнэве на сэсіі „падрыхтаваўчай камісіі дзеля склікання канфэрэнцыі ў справе разбраеньня"—найлепшы прыклад гэтай агіднай няшчырасьці ўраду імпэрыялістычных дзяржаваў ува ўказанай справе, — тыповы „крок наперад і два назад"...

Характэрна, што тыя самыя дзяржавы, якія ўсьцяж лаялі Радавы Саюз за яе „збраеньні" ды радавы ўрад за яго сталыя адмовы прымаць учасьце ў шляхотнай працы дзяржаў Заходу на полі разбраеньня амаль ня ўвесь час на сэсіі Камісіі ахвяравалі на тое, каб зьбіваць ды кампрамітаваць прапазіцыю радавай дэлегацыі аб поўным разбраеньні, як на моры, так сама і на сушы. Падамо ў вялікім скароце агляд працы гэтай „падрыхт. камісіі".

Старшынёй камісіі быў выбраны грэцкі дэлегат, ведамы праўнік і палітык Політыс. Пасьля старшыня прышлай Канфэрэнцыі, якую мела падрыхтаваць гэтая Камісіі, дэлегат Галяндыі Лоўдон, высьветліў, што камісія мае мэтай—„падрыхтаваць магчымасьці паступовага абмяжаваньня збраеньняў—спосабам стварэньня новых гарантыяў, якія-б зрабілі магчымым разьвязаньне міжнародавых канфліктаў—шляхом палюбоўных судоў".

У завязаўшайся агульнай дыскусіі адным з першых узяў голас старшыня радавай дэлегацыі Літвінаў. У сваей прамове ён высьветліў, што сучасны імпэрыялізаваны і фашызаваны капіталізм — вось найвялікшая небясьпека ўсялякай вайны ды жарало збраеньняў. Ліга Нацыяў не зрабіла дагэтуль амаль што нічога ў галіне разбраеньня,—бо сама зьяўляецца пакорнаю прыладаю ў руках гэтага імпэрыялізму найвялікшых капіталістычных дзяржаваў. Пасьля крытыкі сучаснага сусьветнага ладу Літвінаў выложыў пазытыўную праграму—прапазіцыю радавай дэлегацыі,—дамагаючыся— скасаваньня ўсіх аружных сілаў на сьвеце—сухапутных, марскіх і паветраных, зьніштажэньня ваенных матэрыялаў і амуніцыі, спыненьня ваеннага ўзгадаваньня, збурэньня ўсіх крэпасьцяў, а таксама — скасаваньня ваенных бюджэтаў усіх дзяржаваў. Радавы дэлегат дадаў, што дэлегацыя ССРР мае ўсе паўнамоцтвы—заразжа прыступіць да перагавораў у справе гэтай прапазіцыі, і тады—на падставе апрацаванага сусьветнага трактату разбраеньня—ўся праца па зьніштажэньню ўсяго, што служыць для вайны, можа быць дакананa ў працягу аднаго году... Калі-ж дакананьне гэтай аграмаднай працы аказалася-б немагчымым у працягу аднаго году, тады гэтую працу можна разлажыць на 4 гады.

У канцы прамовы Літвінаў запрапанаваў рэзалюцыю, якой Камісія заклікаецца — зараз-жа распачаць працу дзеля падробязнага распрацаваньня пляну сусьветнага разбраеньня—на падставе прапазіцыі радавай дэлегацыі, а таксама—склікаць не пазьней, як у сакавіку 1928 г.—міжнароднай канфэрэнцыі ў справе разбраеньня. Скончыўшы прамову, радавы дэлегат натуральна патрэбаваў, каб у справе яго канкрэтных прапазіцыяў была адчынена дыскусыя. Пасьля некалькіх спрэчак і стараньня старшыні Лоўдона — адлажыць дыскусію, Літвінаву ўдалося настаяць на сваім. Аднак-жа—ніхто—на прапазіцыю старшыні — не хацеў прамаўляць першым, што выклікала сьмех у салі. Тады выступіў французскі дэлегат, ведамы „сацыяліст-мільянер „Поль Бонкур, які матываваў свае выступленьне „ветлівасьцю ды гасьціннасьцю перад радавай дэлегацыяй, якая ў першы раз зьяўляецца ў Жэнэве"... Дэлегат французскага сацыял-імпэрыялізму заявіў, што ўсе прапазіцыі ды пляны Літвінава—„залішне ўжо простыя". Бо-ж навет зрэалізаваньне ўсіх пляна ў Літвінава не зьмяніла б сучаснага стану небясьпекі — без суадказных новых гарантыяў бясьпечнасьці". Французскі дэлегат далей пачаў вельмі лоўка выкручвацца ад запраўды-ж — проста і рашуча пастаўленых прапазіцыяў Літвінава, забойчых для ўсіх вялікіх дзяржаваў.

Тады выступіў з паважнай прамовай нямецкі дэлегат гр. Бэрнсдорф, які заявіў, што нямецкі ўрад гатовы працаваць разам з іншымі дзяржавамі—ў духу запраўднага разбраеньня. Дык ён дзівіцца, чаму гэта прапазіцыі радавай дэлегацыі. якія, можа, запраўды-ж залішне рэзка і рашуча, але ў кожным разе широка і шчыра ахопліваюць распачатую працу, выклікалі такое „халодные спатканьне" ў лоне камісіі, якой канчальная задача, як здаецца—поўнае разбраеньне спарадзілася ў лоне Лігі Нацыяў, але — ці-ж сам закладчык гэтай Лігі, прэзыдэнт Вільсон, ня кіраваўся тымі-ж самымі плянамі і імкненьнямі, якія толькі што выложыў старшыня радавай дэлегацыі. У канцы прамовы нямецкі дэлегат патрэбаваў, каб зараз жа быў назначаны час для дыскусіі ў справе чытанага ўжо першы раз праекту ўмовы ў справе разбраеньня, у часе якой павінна быць праведзена дыскусія ўва ўсіх пытаньнях, датычучых гэтай справы, а таксама і ў справе прапазіцыяў радавай дэлегацыі.

Пасьля доўгіх спрэчак прапазіцыя нямецк. дэлегата прынята камісіяй, гэта-ж значыць, што радавыя прапазіцыі адкладаюцца разглядам—аж да лютага, калі мае адбыцца другое паседжаньне камісіі, на якім будзе другое чытаньне праекту, апрацаванага Лігай. Пахавалі прынамсі да лютага.

Пасьля таго выбіраецца камісія для апрацаваньня праектаў палюбоўных судоў і гарантыяў бясьпечнасьці, якія павінны былі-б замяніць збраеньні. У склад камісіі ўвайшлі прадстаўнікі ўсіх дзяржаваў—сяброў Лігі. Прадстаўнік Радаў увайшоў, як наглядчык. Прадстаўнік-жа Амэрыкі ўхіліўся навет ад гэтай ролі...

Гэткім чынам — з камісіі ў справе падрыхтаваньня разбраеньня спарадзілася, замяніўшы апошнюю, кам!сія ў справе арбітражу (палюбоўных судоў) і загарантаваньню бясьпечнасьці. Ясна чаму. Бо-ж разбраеньне — нявыгодна для вялікіх дзяржаваў, але гэтыя „суды“ ды „гарантаваньне бясьпечнасьці“ фактычна толькі ўзмацняе панаваньне гэтых дзяржаваў над усімі іншымі... Бо-ж якраз гэтыя „вялікія“ будуць і „судзьдзямі“ над малымі і „гарантамі“ іх „бясьпечнасьці“—да новай вайны, якую няўхільна мае выклікаць канкурэнцыя вялікіх — з-за панаваньня над малымі...

Далейшы падзел „камісіі“ на „падкамісіі“ меў на мэце ўжо толькі падзел працы над урэгуляваньнем таго стану збраеньняў ды магчымай вайны, якія асталіся залегалізаванымі цалком, як дагэтуль...

Так скончылася першае выступленьне радавай дэлегацыі ў „супольнай працы“ з камісіяй, паўстаўшай у лоне Лігі Нацыяў. Набачым, што будзе далей — у сакавіку.

Водгукі радавых прапазіцыяў у буржуазнай прэсе сьвету.

Дзіва, што ўся англійская буржуазная прэса спаткала радавыя прапазіцыі з гнеўнай „пагардай“, як — „цынічныя ды не паважныя“...

У парляманьце на запытаньні — прэм. Балдвін заявіў, што нічога ня скажа аб гэтых прапазіцыях, пакуль не атрымае афіцыяльна прапазіцыяў ад радавага ўраду. На трэбаваньне з боку Работніцкай Партыі—адчыніць у справе радавых прапазіцыяў дыскусію ў парляманьце — перад тым, як урад іх адкіне, прэм'ер дадаў, што—нічога больш ня мае сказаць...

У францускіх прэсах і палітычных колах — „прапазіцыі Літвінава“ — ну ясна-ж—выклікалі — „найгоршае ўражаньне“...

Далейшая праца „падрыхтаваўчай Камісіі“ і яе падкамісіі.

На апошнім паседжаньні Камісіі пастаноўлена—другую сэсію „падкамісіі для справаў арбітражу і бясьпечнасьці“ склікаць на 28 лютага, а усю камісію—для разгляду праэкту разбраеньня і ў тым—радавых прапазіцыяў—пасьля таго йшчэ — на 15 сакавіка. Дамаганьні радавай і нямецкай дэлегацыяў—не вязаць працы камісіі, але прысьпяшыць яе, склікаўшы камісіію на 10 студня—былі адкінуты.

Наагул на сэсіі Камісіі—Англія, Францыя і Італія — з усімі сваім „васаламі“ — трымаліся ў поўнай згодзе—проці Нямеччыны і Радаў.

Спробы нямецкай дэлегацыі падняць справу перагляду — Трактатаў, страціўшых актуальнасьць ды пагражаючых міру — на падставе арт. 19 арт. Статуту Лігі, спаткаліся з поўнай глухатой камісіі...

Палітычная хроніка.

У Польшчы.

Выбарчы календар, абвешчаны ў „Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Nr 107“ 5 сьнежня 1927 г.

13 сьнежня. 8 найбольшых польскіх клюбаў прадстаўляе Генаральнаму Выбарчаму камісару 8 сяброў дзяржаўнае выбарчае камісіі і гэтулькі-ж заступнікаў.

15 сьнежня. Генаральны Выбарчы Камісар на прапанову старшыні адпаведнага апэляцыйнага суду назначае павадыроў акружных выбарчых камісіяў (Ваявода, Камісар Ураду) назначае па 1 сябру акружных выб. камісіяў.

Адміністрацыйныя ўлады I інстанцыі абвяшчаюць ува ўсіх воласьцях падзел іх на выбарчыя абводы, з вызначэньнем выбарчых памешканьняў і кватэры абвадовае выбарчае камісіі. Аб павышшым адначасна гэтая самая ўлада паведамляе павадыра (старшыню) Акружнае Выбарчае Камісіі і Галоўны Статыстычны Урад. Генаральны Выбарчы Камісар абвяшчае ў „Monitorze Polskim“ склад асобаў і ўрадовае памешканьне дзяржаўнае выбарчае камісіі, такжа мейсца, час, спосаб і апошні тэрмін падаваньня дзяржаўных сьпіскаў кандыдатаў.

17 сьнежня. Генаральны Выбарчы Камісар абвяшчае ў ваяводзкім „Dzienniku Urzędowym“ назначэньне павадыроў (старшынь) акружных выбарчых камісіяў, іх заступнікаў (Ваявода, Камісар Ураду) абвяшчае назачэньне сябраў акружных выбарчых камісіяў, праз вызначэньне.

Меставыя рады, сабраньні адносных воласьцей, выбіраюць сябраў акружной выбарчай камісіі.

19 сьнежня. Павадыр Акружной Выбарчай Камісіі абвяшчае асабісты склад Камісіі ў ваяводзкім „Dzienniku Urzędowym“. Акружная Выбарчая Камісія абвяшчае ўва ўсіх валасьцёх дзень выбараў, гадзіны галасаваньня, лік паслоў, каторыя маюць быць выбранымі з акругі і час, спосаб і апошні тэрмін падаваньня кандыдатаў і дэкляарцыяў аб прылучэньні акружнага сьпіску да дзяржаўнага сьпіску, а так-жа аб асабістым складзе і ўрадавым памешканьні.

20 сьнежня. Валасная Рада і сабраньне солтысаў, ці Камісар Ураду, ці павятовы аддзел назначае ці вызначае 3 сяброў абвадовай выбарчай камісіі і гэтулькі ж іх заступнікаў.

25 сьнежня. Начальнік воласьцяў (прэзыдэнты, бурмістры, войты, кіраўнікі даменіальных абшараў) робяць для кожнае меншасьці сьпісак выбаршчыкаў у 3 экзэмплярах.

Павадыр Акружной Выбарчай Камісіі паведамляе начальніка воласьці і падае аб гэтым да публічнага ведама.

27 сьнежня. Начальнік воласьці перасылае 3 экзэмпляры сьпіску выбаршчыкаў павадыру Абвадовай Выбарчай Камісіі.

1 студзеня. Абвадовая Выбарчая Камісія перасылае 1 экзэмпляр сьпіску выбаршчыкаў Акружной Выбарчай Камісіі.

2 студзеня. Абвадовая Выбарчая Камісія выстаўляе сьпіскі выбаршчыкаў для публічнага агляду.

15 студзеня. Апошні дзень выстаўленьня сьпіскаў выбаршчыкаў для перагляду.

16 студзеня. Апошні тэрмін падаваньня рэклямацыяў у Абвадовую Выбарчую Камісію проціў няўпісаньня каго-колечы ў сьпісак, ці якое небудзь незаконнае запісі.

22 студзеня. Апошні тэрмін падаваньня спраціву рэклямацыяў проціў вычырківаньня са сьпіскаў.

24 студзеня. Падаваньне дзяржаўных сьпіскаў кандыдатаў.

27 студзеня. Абвадовыя Выбарчыя Камісіі перасылаюць Акружной Выбарчай Камісіі 2 акзэмпляры сьпіскаў выбаршчыкаў.

30 студзеня. Абвадовыя Акружныя Камісіі прымаюць спрацівы проціў вычырківаньня са сьпіску выбаршчыкаў і дабавачна перасылаюць іх у Акружную Выбар. Камісію.

1 лютага. Кандыдаты з дзяржаўных сьпіскаў падаюць Павадыру Дзяржаўнай Выбарчай Камісіі дэкляарцыі аб сваей згодзе на пасольскі мандат.

3 лютага. Генаральная Выбарчая Камісія абвяшчае ў „Monitorze Polskim“ дзяржаўныя сьпіскі кандыдатаў і падаваньне акружных сьпіскаў кандыдатаў.

5 лютага. Акружныя Выбарчыя Камісіі перасылаюць Абвадовым Выбарчым Камісіям 2 экзэмпляры аканчальна зацьверджаных сьпіскаў выбаршчыкаў, адначасна 3 экзэмпляры перасылаюць да начальнікаў воласьцяў.

9 лютага. Павадыры Абвадовых Выбарчых Камісіяў выстаўляюць аканчальна зацьверджаны сьпісак выбаршчыкаў для публічнага агляду.

11 лютага. Кандыдаты з акружных сьпіскаў падаюць павадыром Акружных Выбарчых Камісіяў дэкляарцыю аб сваей згодзе кандыдаваньня. Паўнамоцнікі акружных сьпіскаў кандыдатаў падаюць Павадыры Акружной Выбарчай Камісіі дэкляарцыю аб прылучэньні акружнога сьпіску да сьпіску дзяржаўнага.

13 лютага. Апошні дзень выстаўляньня сьпіскаў для публічнага агляду аканчальна зацьверджанага.

21 лютага. Акружныя Выбарчыя Камісіі дастаўляюць Абвадовым Выбарчым Камісіям афішы са сьпіскамі кандыдатаў у мэтах публікацыі.

4 сакавіка. Галасаваньне ў Сойм.

7 сакавіка. Паседжаньне Акружной Выбарчай Камісіі для ўстанаўленьня вынікаў выбару ў Сойм.

11 сакавіка. Галасаваньне ў Сэнат.

14 сакавіка. Паседжаньне Акружной Выбарчай Камісіі для ўстанаўленьня вынікаў выбару ў Сэнат.

Далейшы развал Пяста.

5 павятовых аргаізацыяў Пяста ў Львоўскім ваяводзтве перайшло на бок сэн. Буйкі, а ўласьне Жулкеўскі, Рава Руская, Сокаль, Мосьціцка, Гарадок Ягелёнскі. У бліжэйшых днях да гэтага маюць далучыцца яшчэ некалькі паветаў, так што ўплыў Вітаса ў Усходняй Галіцыі зближаецца да поўнай ліквідацыі.

Кандыдатура Тромпчынскага.

Прэса паведамляе, што на першае мейсца ў Пазнаньшчыне па эндэцкаму сьпіску высоўваецца кандыдатура Трэмпчынскага — былога старшыні сэнату.

Польскія купцы і надыходзячыя выбары.

Зьезд Галоўнай Рады Саюзаў Польскіх Купцоў прыняў наступную вельмі характэрную рэзалюцыю, якую зьмяшчаем у скарочаньні. Рэзалюцыя сцьвярджае фінансавыя дасягненьні ўраду і дамагаецца зьмены канстытуцыі ў кірунку павялічэньня праў прэзыдэнта і ўлады ўраду, зраўнаньня праў Сойму і Сэнату і запэўненьня пераважнага і беспасрэднага ўдзелу прафэсыянальных груп (чытай дэлегатаў купцоў, фабрыкантаў, абшарнікаў і інш. капіталістаў). Галоўная Рада выказывае перакананьне, што працы ў вышэй азначаным кірунку павінны быць галоўным, калі ня выключным, заданьнем будучага Сойму.

Гэтак дзеецца з канстытуцыяй і дэмакратыяй, калі паны капіталісты чуюць сябе ня пэўна ў сядле.

Цэнтральны Каміт. ППС — у справе польска-літоўскага канфлікту.

Ц. К. ППС — у зьвязку з апошнімі падзеямі ў справе польска літоўскага канфлікту—прыняў рэзалюцыю, у якой, выражаючы сымпатыю да барацьбы літоўскай дэмакратыі проці ўраду Вальдэмараса, аднак-жа — пакідае гэтую барацьбу вылучна сілам літоўскай дэмакратыі, адкідаючы катэгарычна ўсялякую магчымасьць вырашэньня гэтага спору Польшчы з Літвой аружным шляхам, а таксама спробы якога-небудзь умяшацельства Польшчы ў-ва ўнутраныя справы Літвы. ППС востра кляйміць усялякую ваенную агітацыю ў Польшчы з боку „безадказных групкаў — з Крэсавымі абшарнікамі на чале“, якія гатовы заўсёды кінуць у небясьпеку ўвесь край —дзеля сваіх клясавых інтарэсаў—здабыцьця назад сваіх маёнткаў, што асталіся на той бок граніцы...

Заграніцай.

XV кангрэс камуністычнай партыі ў Маскве.

У Маскве распачаўся XV кангрэс камуністычнай партыі ССРР. У кангрэсе прымае ўчасьце — 887 сяброў з рашаючым голасам 725. Кангрэс адчынены Рыкавым; пасьля яго прывітальнай прамовы выбраны прэзыдыум—з 52 асобаў.—У склад прэзыдыуму ўвайшлі найвыдатнейшыя павадыры ўрадавага напрамку і аніводнага — з апазіцыі. Для разгляду справы апазіцыі выбрана камісія ў складзе 65 асобаў. У склад гэтай камісіі таксама не ўвайшлі прадстаўнікі апазіцыі (так даносяць тутэйшыя газэты), проці чаго апазіцыя на кангрэсе заявіла пратэст.

Другі дзень кангрэсу быў ахвяраваны дакладу аб палітычным палажэньні ССРР, які ад імя Ц. К. зрабіў Сталін. Даклад цягнуўся 7 гадзін. У першай частцы Сталін разглядзеў замежную палітыку ССРР, у другой—унутран. палітычную працу ўраду, у трэцяй—унутранае жыцьцё партыі. У канцы Сталін патрэбаваў ад апазіцыі — поўнай ліквідацыі яе ідэолёгічнай і арганізацыйнай.

Чаму Францыя пасьпяшыла з падпісаньнем трактату з Югаславіяй.

Цікаўныя рэвэляцыі робіць француская прэса—у справе трактату „ваеннай прыязьні“ з Югаславіяй, скіраванага проці засільля Італіі на Балканах. Аказываецца, як піша крайне-левая газэта „Чалавечнасьць“, што францускі ўрад, які даўгі час зусім не сьпяшыў падпісываць трактат з Югаславіяй, спадзяючыся (наіўна...), быццам да яго далучыць свой падпіс і Італія, гэткай „дэманстрацыяй“ цягнуў бы справу і надалей,—не жадаючы гневаць Італіі, аднак жа—і не баючыся ўплыву яе аднэй на Балканах... Прыняў-жа рашучую пастанову францускі ўрад толькі тады, калі пабачыў, што да італьянскай акцыі на Балканах — скіраванай проці францускага ўплыву—далучылася і Англія...

Калі-ж у Белград прыехаў дырэктар англійскага банку п. Клярк, дый распачаў перагаворы з югаслаўскім урадам у справе англійскай пазыкі, тады Францыя добра зразумела ўсю небясьпеку для сваіх уплываў у Югаславіі...—„Вялікшы прыплыў англійскіх капіталаў у край, піша газэта, лёгка-б здолеў перацягнуць Югаславію на бок англа-італьянскага палітычнага лягеру“...

Тады Францыя перастала адразу хістацца і—адкрыла карты сваей палітыкі на Балканах...

Гэтыя рэвэляцыі яшчэ раз сцьвярджаюць англа-італьянскую хэўру на Балканах, дзе Італія зьяўляецца — яўным падпалячам, а „пацыфічная“ Англія—таксама...

М. Т—к.

Я зразумела, адчула...

I.

Ноч. Паветра ціхае, цёплае; неба ўзіраецца тысячай зор.

Цішыня... Толькі час-ад-часу па вёсках пранясецца голас сабачага брэху, які хутка сьціхае, як-бы баючыся зрушыць гэтую прыемную, прыгожую начную ціш. Дрэвы стаяць моўчкі, быццам адпачываюць.

Па дарозе да вёскі Лявонавіч йшла пара чалавек: мужчына і жанчына. Лёгкая паходка, звонкія галасы так і казалі, што гэта моладзь. І не памыліліся-б: Зоська—маладая дзяўчына, вярталася дамоў; яе праводзіў Міхась—хлапец з суседняга мястэчка.

— Ведаеш, Зоська, а сягоняшняя рэпэтыцыя куды лепш ішла, як прошлая!

— Але. Зусім добра. Я думала, што з нас такі нічога ня будзе, але сёньня паказала, што можна працаваць!

— Нічога! Пачатак заўсёды цяжкі.

— Але і сьмешная роля Пранціся! Ха-ха-ха! Завядзі, кажа, яшчэ сваю шарманку! Ха-ха-ха!

— Ага.

— Усё-ж, Якім мне лепш падабаецца!

— Ведама! Каму ён не спадабаецца?! Гэта, брат, чалавек, які знайшоў дарогу, які за нешта змагаецца!

— Ты ізноў—змагаецца! Надаеў ты мне з сваім змаганьнем! Кожны дзень трубіш.

— Але-ж, такі мы будзем з табою змагацца.

— Ну, ведама! Я дык першая за табою ў рады!

— Ці праўда? Дай за гэта руку! Шчыра дзякую табе. — І ён так моцна сьціснуў, што Зося ажно скрывіла губкі і пачырванела.

— Досыць табе ўжо цісвуць!

— Ведаеш, Зоська, ты толькі адна мяне зразумела!

— І ты мяне зразумеў!

— Але вось і твой ўжо дом. Вось хутка прыйшлі! Мне нічуць ня здоўжылася.

— І мне таксама. Ну, бывай здароў!

— Бывай! Але глядзі заўтра прыйдзі!

— Аб гэтым ты не бядуй!

— Бывай!

— Бывай!

Сьціснуўшы моцна рукі, яны разыйшліся. Міхась радасны, поўны надзеі, пайшоў назад у мястэчка, Зоська зайшла ў хату.

Тут ужо ўсе спалі. Яна ціха, як кошачка, дабралася да свайго лажка, разабралася і заснула, як камень.

II.

Дзень, гэты гарачы жніўнёвы дзень, пачынаў ўжо прабуджацца. Жаўранак даўно ўжо яго чакаў, пяючы сваю песьню недзе высока, высока ў нябесным прасторы. За ім пачалі падаваць галасы іншыя птушкі.

Зара разгаралася. Яе чырвань спатыкала мэлёдыя птушыных галасоў у полі, яе спатыкала працоўная вёска. Усё жыло, захоплівала на поўны рот, тую жыцьцёвую сілу, якую нясла раніца—крыніца ўсяго, што хоча жыць.

Марыля—маці Зосі—даўно ўжо ўстала і збудзіла мужыка, які зараз-жа паехаў на сенажаць; сама-ж падаіла каровы і выправіла на пашу. Яна ведала, што яе дачка позна прыйшла, што недзе там бадзялася на рэпэтыцыях, якія ніякай, па яе думцы, карысьці ня прыносяць і, хоць злавалася, аднак казала сабе: „Няхай пасьпіць, адпачне!“ Але калі ўжо сонца пачало заглядаць сваімі залатымі праменьмі ў хату і трэба было ісьці жаць, пачала будзіць Зоську.

— Уставай! Чуеш?—гукала яна,—„Напрацавалася жартачкі? Сонца ўжо ўзышло.

Зоська схапілася. Працёрла свае мілыя вочкі. На прыгожым твары ня было сьледу змораньня, ён так і сьвяціўся моладасьцю, жыцьцём.

— І што ты маеш з гэтых ціятраў? Чаго гэта, каб цябе запытацца, кожную ноч бадзяешся? Чорт цябе ведае?

— Ужо кожную ноч!—буркнула пад нос Зоська.

— Ну, ведама! Каб гэта ўзяў калі дзеркача ды высьвеньціў тваю дурную галавешку, ведала-б як хадзіць. Пытаюся цябе, што табе дасьць гэтая, як ты кажаш, рапатыцыя? Можа чаравікі купіць, сукенку набярэ!

— Не хачу я нічога, толькі адчапецеся?

— А, што ты голая будзеш хадзіць? Чакай! Падаткну табе я нос. Глядзі, каб ты ўжо ад гэтага дня кінула, бо іначай я табе галаву пахвашчу! Чуеш, ты, непаслушніца?

— Чую, чую!...

— Глядзі! — і сказаўшы гэта, маці выйшла.

„І што мне рабіць? Вось кожны дзень так рэжа, пілуе. Хоць плач! Але што гэтым паможаш? Не! Трэба з гэтым скончыць. Сягоньня скажу Міхасю, што больш не магу. Як заплацяць... і аж сама спалохалася таго, што падумала.

— Ну ідзі еш ды пойдзем жаць!

Цераз некалькі хвілін яны ўжо з сярпамі ішлі дарогаю да свайго жыта. Прыгожасьць прыроды, сьвежае паветра агарнула Зоську і яна забылася, пакінула свой пэсымізм. „Чаму-ж мне ня пець? Чаму-ж ня гудзець?“ вырвалася з грудзей, нясучы з сабой радасьць і задавальненьне.

III.

Хоць маці сьцерагла, але Зоська такі ўвечары вырвалася і пабегла. Сьпяшалася, бо ўжо надыходзіла ноч. Калі прыбегла на месца, то пабачыла, што спазьнілася крыху і яе ўсе чакалі.

— Чаму-ж гэта так позна? — пытаўся, вітаючыся, Міхась.

— Ат, ледзьве і так прыйшла!

— Што-ж такое?

— Пасьля раскажу!—і зараз падумала: „Што я зраблю? Трэба расказаць і пакончыць з гэтым. Што-ж, калі заплацяць, то“... і недакончыла.

Сорамна зрабілася, калі пабачыла твары з зусім іншымі думкамі.

Рэпэтыцыя прайшла надта добра. Усе былі вясёлыя і рагаталі на ўвесь рот. А поўначы пачалі разыходзіцца. Міхась ізноў праважаў Зоську. Цяпер, аднак, як ні хацеў яе развесяліць, нічога не памагло. Яна думала, як гэта расказаць сваю бяду, але так, каб было добра, каб не засароміць сябе.

— Чаго ты такая сумная?

— Ат, працуй, працуй і ўсё надарма!

— Якта на дарма? Што ты, Зоська, кажаш?

— Ну, якую карысьць я маю?

— Як? Ці цябе не здавальняе тое, што

Далоў маску!

Пад гэтым загалоўкам атрымала рэдакцыя наступную карэспандэнцыю — артыкул, якую ніжэй з падзякай зьмяшчае.

У № 5-м газэты „Праца" быў зьмешчаны артыкул „Паўлюкевіч працуе", у якім пісалі аб г. зв. „зьезьдзе радных", скліканым панам Паўлюкевічам у пачатку мінулага месяца ў Вільні. „Зьезд" гэты, як ужо пісалася, быў самазванскі, бо ані сам Паўлюкевіч, ані ніхто з яго шайкі не зьяўляюцца раднымі і з самаўрадамі ніякага дачыненьня ня маюць. На „зьезьдзе" была толькі невялічкая група праўдзівых радных, якіх Паўлюкевічу ўдалося рознымі ашуканскімі штучкамі ўцягнуць на свой „зьезд" і выкарыстаць іх пасьля дзеля сваей палітычнай кар'еры, а рэшта былі купленыя за грошы „малайцы"—розныя балахоўцы, аляксюкоўцы, дзергачоўцы і падобныя ім.

Раскрыўшы вочы беларускага сялянства на тыя махлярствы і ашуканствы, якімі паслугоўваецца Паўлюкевіч у сваей афёрнай працы, газэта заклікае тых грамадзян радных, якія палі ахвярай ашуканства п. Паўлюкевіча, зьмыць з сябе тую пляму, якую налажыў на іх Паўлюкевіч,—парваць з ім усялякую сувязь і голасна заявіць аб гэтым у прэсе.

На водгук доўга чакаць ня прыйшлося. Зараз жа пасыпаліся ў рэдакцыі лісты ад ашуканых радных, у якіх яны адхрышчваліся ад Паўлюкевіча, як чорт ад крыжа і кляймілі ганьбай яго здрадную працу.

А цяпер-жа атрымана вестка, што ў нядзелю 27-га лістапада с. г. адбыўся ў м. Баранавічах першы беларускі зьезд радных Баранавіцкага павету, на якім, апрача рэзалюцыяў сацыяльнага, гаспадарчага і асьветнага зьместу, аднагалосна прынята рэзалюцыя — пратэст проціў Паўлюкевічавага зьезду, як зьезду самазванскага, не выяўляючага волі радных усей Заходняй Беларусі, а толькі кучкі палітычных махляроў і прайдзісьветаў. У рэзалюцыі гэтай паміж іншым гаворыцца: ...„Што пан Паўлюкевіч перахапіў чужую ініцыятыву, шляхам самазванства, бо не належыць да самаўрадаў. Скліканы ў Вільні 6—7 лістапада с. г. псэўда-самаўрадавы (палітычны) „зьезд радных Заходняй Беларусі", зрабіў уласьне таму, каб перашкодзіць адбыцьцю ў будучыне праўдзівых зьездаў, ці агульнага зьезду радных беларусаў дзеля падняцьця культуры і дабрабыту краю".

„Што заклікаючы на „зьезд" радных, пускаў у рады самаўрадаўцаў, нягодныя ашуканствы і махлярствы, абяцаючы галаваломныя канцэсіі як бы з неба і г. д., каб прышчапіць радным шкурніцтва, фальш і маральнае гнільлё".

„Што пан Паўлюкевіч зьяўляецца наагул шкадлівай асобай для падняцьця самаўрадаў на адпаведную вышыню. Першы агульны зьезд самаўрадаўцаў беларусаў Баранавіцкага павету пастанаўляе: выразіць пану Паўлюкевічу сваю пагарду, а адбыты ім „зьезд" лічыць не правамоцным, а толькі так званым—паўлюкевічавым".

Спадзяемся, што за прыкладам Баранавіцкага павету пойдуць і іншыя паветы і ўсе ў адзін голас выразяць сваю пагарду п. Паўлюкевічу і ўсей ягонай бандзе.

Сяляне! Усе гатуюцца да выбараў. За юдавы грошы рассылае Паўлюкевіч да вас сваіх агентаў, якія ў большых мястэчках і вёсках закладаюць нейкія „сэкрэтарыяты Белар. Нацыянальнай Рады" і „выбарчыя камітэты". Гэта пасткі для Вас, сяляне! За дарма дадзеную „юрыдычную" параду, або за дарма напісанае паданьне хочаць купіць вашыя голасы пры выбарах да Сойму, каб пасьля, у працягу пяцёх гадоў езьдзіць па вашых сьпінах.

Сяляне, не зацягвайце сваімі рукамі пятлю на сваю шыю! Сьвядомыя сяляне павінны перасьцерагаць несьвядомых, каб ніводная сялянская нага не пераступіла парогу гэтых „сэкрэтарыятаў" і „камітэтаў", каб ніводзін паўлюкевічаў агент не знайшоў прыстанішча ў вашай працоўнай хаце — хай зямля беларуская будзе для іх афрыканскай пустыняй.

Дык далоў маску, пане Паўлюкевіч. Рукі прэч ад беларускага сялянства! Места табе сярод манархістых. Голас твайго выхаванка і вучня — Барыса Кавэрды заве цябе да сябе...

Янка Гаротны.

Ахвяры. Атрымана на карысьць ахвярам стыхійных няшчасьцяў з в. Навасёлкі Горадзенскага пав. 77 зл. і ад вёскі Загорцы таго самага пав. 37 зл. і ад в. Сялюкі Горадзенскага пав. 42 зл. 30 гр. (на пэдярп. ад ст. катастр.

Камітэт Помачы Ахвярам стыхійных няшчасьцяў усім ахвярадаўцам складае шчырую падзяку.

Атрымана на карысьць Т-ва Беларускае Школы ад:

1) Дзісьненскай Акружнай Управы Т. Б. Ш. (у Глыбокім) 10 зл.
2) Пузавіцкага гуртка Горадзенскага пав. 15 зл.
3) Грам. Назарука Піліпа 10 зл.
4) Вёскі Магіляны Горад. пав. 4 зл.
5) Гуртка ў Вялікай Кракотцы Слонімскага пав. 59 зл.
6) Грам. Смыка Янкі (цераз „Саху") 4 зл.
7) Артыстаў-аматараў у Дзлятычы Слонімскага пав. 10 зл.

Разам усяго 112 зл.

Усім ахвярадаўцам Галоўная Управа Т-ва Б. Ш. прыносіць шчырую падзяку і шле сяброўскае прывітаньне.

Узрост безрабоціцы ў Вільні. У працягу часу ад 27-XI да 7-XII лік безработных узрос да 3821. І з гэтага ліку толькі 692 асобы карыстаюцца ўрадавымі дапамогамі, як жа жывуць астальныя 3129 безработных, ды яшчэ зімой? Пэўна, што ў холадзе і нэндзы. Дык вось, як выглядае сацыяльнае забясьпечаньне ў буржуазных дзяржавах!

Кантроль выбаршчыкаў ў Вільні. У зьвязку з прыбліжэньнем выбараў віленскі магістрат прыступіў да ўтварэньня сьпіскаў асоб, маючых права выбараў. Трэба спадзявацца, што зноў, як пры кожных выбарах, неміласэрна пачнуць выкідаць са сьпіску непажаданых выбаршчыкаў, апіраючыся на розныя ўставы ды абыватэльствы ці не абыватэльствы. Мейце на ўвазе гэта, працоўныя віленцы! Патурбуйцеся ў свой час даведацца, ці і з вас каго ня выкінулі!

* * *

пасьвячаю В. Л....

Сумна ў вастрозе, наўкол усе сьпіць...
Думка за думкай імкнецца
На волю, якая за кратай ляжыць,
Жыцьцё дзе крыніцаю бьецца.

Да быстрага Нёмна, што грозна гудзе,
Да зорак, што ў небе мігаюць,
Да родных братоў, якія ў бядзе
Лёс цяжкі жыцьця праклінаюць.

. . . .
. . . .

І доўга ня сьпіцца, ўсё думкі лятуць
Туды, дзе працуюць у згодзе,
Дзе птушкі шчабечуць і песьні пяюць
Аб роўнасьці, волі, свабодзе.

Горадня—вастрог. Молат.

Запольскі гурток, Косаўскага павету паставіў у в. Запольле два спэктаклі, першы раз 21 верасьня с. г., другі — 20 лістапада. Даход ад спэктакляў пайшоў на карысьць бібліятэкі-чытальні пры гуртку.

Росьскім гуртком, Ваўкавыск. пав. 12/XI с. г. быў пастаўлены спэктакль-вечарына ў м. Росі. Гулялі—„Шчасьлівы муж" Ф. Аляхновіча. Ня гледзячы на брудную агітацыю ксяндза, які адмаўляў люднасьць падтрымаць „Хамскую зацею", глядзельнікаў было шмат.

Наша хроніка.

З жыцьця беларускіх арганізацыяў. Заснавалася новае дабрадзейнае Т-ва падназовай „Беларускае Дабрадзейнае Таварыства", статут якога нядаўна зацьверджаны Міністэрствам Унутраных Спраў. У новае Т-ва ўступіла шмат ужо сяброў. Першы арганізацыйны сход адбыўся 4-га сьнежня, на якім быў абраны ўрад і рэвізыйная камісія, у такім складзе:

1. Шырма Рыгор—старшыня, 2. Савіцкі Іван — віцэ-старшыня, 3. Пяткевіч Міхал — віцэ старшыня, 4. Шнаркевіч Язэп—скарбнік, 5. Лукашэвіч Уладзімер—сэкрэтар. У склад рэвізыйнае камісіі ўвайшлі: 1. Манцэвіч Мікалай—старшыня, 2. Вітт Іоган—сябра, 3. Палковіч Уладзімер—сябра.

Новазаснаванае Т-ва ставіць сабе вельмі шырокія мэты ў рамках дабрадзейнасьці.

Агульны сход Беларускага Т-ва Помачы пацярпеўшым ад вайны адбыўся ў аўторак 6-га г. м. На парадку дня стаялі справаздача старога ўраду і выбары новага ўраду і рэвізыйнае камісіі.

У склад новага ўраду былі абраны:

1. Савіцкі Іван—старшыня, 2. Марцінчык Мікалай—віцэ старшыня, 3. Шнаркевіч Язэп—віцэ-старшыня, 4. Пяткевіч Міхал — скарбнік, 5. Шырма Рыгор—сэкрэтар, 6. Лукашэвіч, Уладзімер—сэкрэтар, 7. Астроўская Антаніна—сябра, 8. Паўловіч Сяргей—сябра, 9. Сіняўскі Мікалай—сябра. У склад рэвізыйнае камісіі ўвайшлі:

1. Кэпель Мітрафан—старшыня, 2. Манцэвіч Мікалай—сэкрэтар, 3. Манкевіч Уладзімер—сябра.

Вучнёўскі Суботнік у Віленскай Беларускай Гімназіі. У суботу 10 сьнежня адбудзецца вучнёўскі Суботнік у салі Віленскае Беларускае Гімназіі. Пастаўлена будзе: „На парозе справы"—камэдыя ў 3-х актах Астроўскага, пераложаная Верай Грыц. У антрактах будзе граць духовы аркестр вучняў гімназіі. Уваход выключна па запросінах, якія можна атрымаць у Марыі Скурко. Пачатак Суботніка а 7 гадз. вечара.

„Ня мілуюць". У першай палавіне лістапада с. г. атрымалі ўсе абвінавачваныя з Ваўкавыскага палітычнага працэсу „Трынаццацёх", якіх вінавацілі ў прыналежнасьці да камуністычнай партыі, вырокі. Суд быў 27-28 кастрычніка. Бараніла 3 х адвакатаў. Асуд наступны: І. Агульніку, Грунасу А., Лавіку М., Раманчуку М., Герману В. па 4 гады цяжкай турмы. Марчуку М. і Гарбару А. па 2 гады дома папправы, а Стасевічу А. 1 год дома папправы. Бязносіка У., Сегена У., Шварца К., Шыркоўца Т. і Сявошку А. — уневінілі. Першым 5 і Марчуку залічана па 11 месяцаў. З усяго гэтага характэрна толькі тое, што Стасевіч зьяўляўся даношчыкам і павінны былі-б яго звольніць, аднак-жа гэтага не зрабілі, а далі дому папправы, каб ляпей, відаць, даносіў, бо цяпер, відаць, кепска справіўся.

Значыць, прышлі кепскія часы і на даношчыкаў, калі і іх ня мілуюць.

Зьмена паштовага тарыфу. З дня 1-га сьнежня зьменены тарыф ў паштовым звароце. У тэлеграфічным аддзеле зьмена адбудзецца толькі з 1-га студзеня 28 г., а паштовы тарыф зьменены ўжо. Цяпер звычайны краёвы ліст будзе каштаваць 25 грошаў, заказны і заграцічны 65 гр., паштоўка 15 гр.

ты маеш? што перажываеш? Ці ляпей было б табе сядзець тут у курнай хаце, далёка ад гэтага сапраўднага жыцьця?

— Ты не разумееш! Ты не разумееш, ня ведаеш, што ў мяне ў хаце робіцца! Што мае бацькі кажуць? Табе добра, калі цябе не грызуць!

— Слухай, Зоська!

— Што тут слухаць!

— Ну, нічога! Я цябе толькі прашу, памажы нам гэты раз паставіць. Добра? Гэта-ж заўтра нядзеля і заўтра-ж будзем ставіць.

— Калі ўзялася, то трэба скончыць!

— Зоська! Не спадзявайся ніколі гэтага ад цябе. Але нічога ўсё пераможам! Ці праўда?

— Можа і праўда.

— Ня сумуй! Бывай здарова!

IV.

Каля Міхасёвага гумна кіпела работа. Насілі дошкі, секлі, пілавалі, а ўсё на тое, каб збудаваць сцэну. Праца йшла весела, спорна. Цэлыя грамады цікавых прыходзілі, каб паглядзець „як гэта ў хляве будуць гуляць"?

Пад вечар усе работы былі скончаны. Гумно было толькі звонку гумно, у сярэдзіне-ж гэта была прыгожая саля. Рады лавак, нібы чакалі гасьцей. Столь уся была ў зелені: маладыя бярозкі паспускалі свад лісткі, напаўняючы паветра прыемным пахам. У адным канцы была сцэна. Яна прадстаўляла сабою вясковую хату, патрэбную якраз для „Паўлінкі".

Пачынала цямнець, калі пачалі тлумна прыходзіць людзі. Валілі і валілі. Усе: старыя і маладыя. У хуткім часе ўсе мейсцы былі занятыя.

Артысты весела прыгатаўляліся. Твары гарэлі агнём, ўва-ўсіх моцна білася сэрца.

— Тук, тук, тук!... — мусіць наймацней у Зоські.

— Хутчэй, хутчэй хлопцы! — падганялі адзін другога.

За заслонай данасілася гудзеньне сабраўшыхся сялян.

Нашыя „артысты" ўздымаліся, расьлі; дрож радасьці, шчасьця прабягала па целе.

Пачатак...

Адхіляецца заслона. Захопленьне. Адкрытыя вочы і — „ах"! — ува-ўсіх вуснах. Дзіўная радасьць ўва ўсіх. Нашае жыцьцё, як на далоні. Кожны глядзельнік нібы адарваўся, нібы падняўся недзе далёка — далёка ўверх і адтуль глянуў. Глянуў і пабачыў на тое, дзе калісь быў, дзе жыў. Пабачыў сваё жыцьцё.

Канец. Заслона закрываецца. Бура воплескаў, страшэнны гул. „Паўлінка! Паўлінка"!

На сцэне-ж Зоська бегала і шукала Міхася.

— Чаго? — той адазваўся.

— Ведаеш, я зразумела, я адчула! Я хачу жыць, я хачу змагацца! Хачу будаваць новае жыцьцё вось для тых! — і паказала ў бок працоўнай масы.

Міхась сьціснуў руку.

— І я з табою і яны з намі!

З Т-ва Бел. Школы.

Праца гурткоў Т-ва Беларускае Школы

Мала-Галіцкі Гурток. Слонімскага павету ў школьным будынку в. Сасноўцы 6-га лістапада наладзіў спэктакль-вечарыну. Сыграны былі п'есы: „Апошняе спатканьне"—драма Ул. Галубка і „Лекары і Лекі"—камэдыя А. Гаротнага. Саля была перапоўнена глядзельнікамі.

Дружнымі воплескамі і крыкам: „Хай жыве беларуская культура і беларусы"!—спэктакль закончыўся.

Увесь даход ад спэктаклю (роўна як і ад папярэдніх) пайшоў на выпіску кніг для бібліятэкі-чытальні пры гуртку. У пастаноўцы спэктаклю нашы слаўныя дзяўчаткі, ня толькі самі ахвотна працавалі, але і іншых хлапцоў заахвочвалі, служачы адначасна ім прыкладам. Чэсьць вам, будучыя гаспадынькі!

Гарадоцкі гурток, Беластоцкага пав. наладзіў спэктакль-вечарыну ў м-ку Міхалове 6 лістапада. Сыгралі „Апошняе спатканьне". Даход пайшоў на закупку розных прыладаў для гуртка.

27 лістапада маецца ставіцца на сцэне ў Гарадку драма „Страхі жыцьця" і камэдыя „Зьбянтэжаны Саўка".

У Гарадку за час існаваньня гуртка наладжваецца 4-ая вечарына.

Міжавіцкі гурток, Слонімскога пав. у в. Міжавічы сыграў 1 кастрычніка с. г. „Суд"—камэдыя Галубка і „Лекары і Лекі"—камэдыя Гаротнага.

Чысты даход ад спэктаклю пайшоў на карысьць бібліятэкі-чытальні імені Якуба Коласа пры гуртку. Гурток заклікае ўсю беларускую моладзь, у якой б'ецца роднае беларускае сэрца, хутчэй узяцца за працу.

Глыбоцкая Акружная Управа. Тэатральная сэкцыя 6 лістапада выехала ў м-ка Докшыцы, дзе сыграла: „Янка Канцавы" і „Лекары і Лекі". Апроч п'есаў, добра прайшлі дэклямацыі: „Ворагам беларушчыны", „Ужо днее" і інш., гапак і скокі.

Глядзельнікаў было 75 асобаў. Спэктакль даў дэфіцыт. Гульнёй і дэклямацыямі асталіся ўсе задаволены. Задаволенымі асталіся і артысты-аматары, якія парашылі дэфіцыт пакрыць з свайго кішэня.

У в. Смаўжах, Міжавіцкае воласьці гуртком Т-ва Белар. Школы 20 і 21 лістапада с. г. былі пастаўлены спэктакль-вечарыны. Гралі мясцовыя артысты-аматары „Боты" і „Чорт і баба". За дзень перад спэктаклямі вясковая моладзь разьнясла абвесткі па суседніх вёсках, дзякуючы чаму саля не магла зьмясьціць усіх, жадаючых паглядзець гульню. Воплескам і шчырым падзякам ня было канца.

Селецкім гуртком 6 лістапада быў пастаўлен спэктакль. Гулялі „Суд над трохпалёўкай", „Гурток", жарт „Боты". Пры канцы — дэклямацыя.

Тэатральнай сэкцыяй Горадзенскага гуртка сёлета былі пастаўлены два спэктаклі: першы—29 кастрычніка, гулялі „Страхі жыцьця", другі—26 лістапада, гулялі—„Пакой у наймы". Зацікаўленасьць сярод грамадзянства беларускім спэктаклем была вялікая.

Галіцкім гуртком быў наладжаны 20 лістапада спэктакль-вечарына ў в. Галі Косаўскага павету. Гралі „Дрыгва" Аляхновіча і „Зьбянтэжаны Саўка" Родзевіча.

Каранішацкі гурток, Вялейскага пав. 20/XI у м. Крывічы наладзіў спэктакль вечарыну ў салі мясцовае гміны. Гралі „Апошняе спатканьне" і „Зьбянтэжаны Саўка". Чысты даход пашоў на карысьць павадзян у Галічыне.

Галоўнаю Управаю Т-ва Бел. Школы паслана Камісару Ураду паведамленьне аб скліканьні агульнага сходу Т-ва на 28-29 сьнежня 1927 г. наступнага зьместу.

Пану Камісару Ураду м. Вільні.

На падставе распараджэньня Гэнэральнага Камісара Усходніх Зямель аб сходах — арт. 7 абвешчанага ў Урадовым Дзеньніку Ураду Усходніх Зямель № 5 паз. 30 і згодна з арт. VII, § 28 Статуту Таварыства Беларускае Школы, залегалізаванага дэцызіяй Міністра Унутраных Спраў з дня 27. IV. 1926 г. № ВВ. 2580/26 на падставе Расп. Гэн. Кан. Усх. Зямель арт. 12 з дня 25. IX. 1919 г. і зарэгістраванага ў Віленскім Ваяводзтве ў рэестру таварыстаў і саюзаў за № 410 на падставе пастановы Віленскага Ваяводы з дня 18. V. 1926 г. № V 2068,—Галоўная Управа Т-ва гэтым паведамляе Вас, што дня 28 і 29 сьнежня 1927 г. у памешканьні Галоўнае Управы (Вільня, ул. Сьв. Ганны 2-3) адбудзецца Агульны Сход Т-ва Бел. Школы з наступным парадкам дня:

1) Адкрыцьце Сходу і прывітаньне;
2) Выбары прэзыдыума сходу;
3) Зачытаньне пратаколу апошняга Сходу Т-ва;
4) Справаздача Галоўнае Управы;
5) Справаздача Наглядная Рады і прызнаньне абсолюторыя Гал. Управы;
6) Даклады з месц;
7) Выбары Галоўнае Управы;
8) Выбары Наглядная Рады;
9) Зьмены ў статуце Т-ва;
10) Бягучыя справы.

Сход будзе весьціся ў беларускай мове. Пачатак а гадзіне 11-ай дня 28 сьнежня с. г. Уваход па сяброўскім білетам, бясплатны.

Адказнымі асобамі за парадак на Агульным Сходзе будуць грамадзяне: Іван Савіцкі, пражываючы ў Вільні пры завулку Партовым № 12 і Антон Трэпка, пражываючы ў Вільні пры вул. Рыдз-Сьміглага № 35.

Далучнік: 1 (статут Т-ва).

Віцэ-Старшыня І. Савіцкі.
Сэкрэтар Т. Шнаркевіч.

Просьба.

Браты Беларусы! Хто можа, хто ў сіле— ахвяруйце кнігу ў толькі-што адкрытую бібліятэку пры Гуртку Т-ва Беларускае школы ў вёсцы Канюшоўшчыне, Гарадыскае гміны Баранавіцкага павету, якая месьціцца ў в. Насейкі тэй жа гміны і павету. Бібліятэка названа імянем Івана Луцкевіча. Кнігі можна ахвяроўваць у беларускай, расейскай і польскай мовах. Імёны ўсіх ахвярадаўцаў будуць запісаны ў асобную кнігу.

Ахвяры кіраваць па адрасу: Poczta Horodyszcze pow. Baranowicki, wieś Nasiejki, Szymon Bujnicki.

Урад Т-ва Бел. Школы
ў в. Канюшоўшчыне.

Ахвяры.

Атрыманы ахвяры на школьнікаў: 1) ад палітычных вязьняў з Беластоцкай турмы — 25 зл., 2) ад гр. Петраковіча Ігната — 4 зл., 3) ад Гуртка Т-ва Бел. Школы ў в. Сакоўцы Косаўскага павету Палескага ваяводзтва 5 зл. Усяго 34 зл. За ўсе гэтыя ахвяры Гал. Упр. прыносіць ахвярадаўцам шчырую падзяку.

Ад Сьвіслацкага гуртка Т-ва Беларускае Школы 15 зл. (на кар. Т-ва Белар. Школы).

Карэспандэнцыі.

Вон яго з бальніцы, бо ён ня мае чым плаціць.

Жыў сабе ў вёсцы адзін эмігрант. Ня маючы жадных засобаў да жыцьця, умеў ці навучыўся ўжо тут, сталярнаму дзелу, працаваў і гэтым жыў. Жыцьцё цяперашняе і гады вайны адазваліся на яго здароўі і ён захварэў на сухоты. Здароўе горшала з кожным днём. Думаў папраўіцца ў гэта лета, але заработкі былі вельмі дрэнныя, не давалі магчымасьці палепшыць ежу, патрэбную пры гэтай хваробе і ён перабраўся ў Вялейку, каб быць бліжэй да дактароў, дзе пачаў

прадаваць інструмэнты, каб чым небудзь падтрымаць сябе. Але прадаўшы ўсё, што меў, ён зьвярнуўся за ратункам у бальніцу. Там яго прынялі, але даведаўшыся, што ён нічога ня мае, каб пакрыць доўг за лячэньне выгналі з бальніцы, чым давялі чалавека да, шыбеніцы, з якой зьнялі яго на другі дзень выхаду з бальніцы.

Вось, грамадзяне, якія адносіны да беднага чалавека. Ведама ўжо ўсім, што сухотнікі, ведаючы аб сваей нямінучай сьмерці, вельмі жадаюць жыць. Вельмі баяцца страціць самае дарагое ў жыцьці, а тут выкідваюць яго з бальніцы, і гэтым адымаюць у хворага чалавека надзею, якой ён яшчэ жывіўся. Багатым гэта магчыма, а беднага трэба гнаць вон, бо ён ня мае чым заплаціць.

Паночкі, жадаем вам усім, якія былі прычынай сьмерці гэтага чалавека, апынуцца ў такім палажэньні, у якім быў гэты бедны чалавек. Можа-б тады, як зачэпіце пятлю на крук, дык зразумееце, як дарага жыцьцё, хоць і беднаму чалавеку.

Кампанія-ж у бальніцы вельмі добрая. Доктар — малпа старая, выжыўшы з розуму і манашкі, якія ўжо вядомы сваей літасьцю да людзей.

Манашкі амаль-што ня ўсе старыя дзевы, якім не далося злавіць сабе мужа, ці гультайкі, якім не хацелася працаваць. Ці-ж такія „сёстры міласэрдзя" будуць шчырымі прыяцелямі людзей? Яны стварылі ў бальніцы аўтар з добрым лікам абразоў, але болей моляцца з сваім кіраўнікoм, чым дагледаюць за хворымі.

Дык вось гэткім людзям паручаны лёс хворых людзей! Дык такія ў нас парадкі, людцы добрыя! **Нябожчык.**

Як адбыліся ў нас выбары.

Зразумелі нашы панкі, што адкрыта змагацца са сьвядомымі беларусамі трудна, дык пусьцілі ў ход розныя ашуканствы, каб хоць гэткім шляхам астацца войтамі, выбранцамі да Сойміку і г. д. Добрым прыкладам зьяўляюцца выбары да гміннае рады ў Азгінаўскім, Чамерскае гміны, што адбыліся 24-га кастрычніка г. г. Дзеля таго, што да Чамерскае гм., далучылі вёску Плаўскія, бышую гміны Міжаўскае, у нас вызначылі новыя выбары. Назначаны былі на 10 гадз. зранку ў вёсцы Азгінавічах, якія заселены „шляхтаю". Хоць дзень будні, і ня надта з рукі сялянам, але на выбары людзей прывваліла шмат. „Przewodniczący wyborów" — пан Юшкевіч-Вандалін, брат якога—адзін войтам, а другі выбраны да Слонімскага Сойміку, ведаючы з першых выбараў, адбыўшыхся на Сёмуху, што сяляне, як адзін, стаялі за сваіх кандыдатаў — сьвядомых сялян-беларусаў, гэты пан Юшкевіч зрабіў вось што: сабраў Азгінаўцаў—„шляхту" і паабяцаўшы нядоўга трымаць іх на выбарах, каб не адрываць ад работы, дык пачаў галасаваць. Як толькі ўбачыў, што нашы сяляне сталі падыходзіць—за якіх 10—15 мінуты, галасаваньне закончыў, бо агулам прынялі раней прыгатаваны сьпісак кандыдатаў з Юшкевічаў і шляхты, ды двох падлізьнікаў Юшкевічавых з беларусаў. На агульны лік 34 кандыдатаў 32 панкі і шляхта. А трэба ведаць, што ў нашым абводзе ў разоў 3 беларусаў больш, як „паноў шляхтаў". Галасаваньне скончана. Але зьявіўшыся ў назначаную гадзіну сяляне сталі абурацца, бо-ж некаторыя мелі гадзіньнікі і ведалі, што дзесятае гадзіны ня было яшчэ. Гэта падцьвярдзілі навет прысутныя пры выбарах пастарунковыя.

Юшкевіч адказаў, што ён жыве па сваім гадзіньніку, а не па гадзіньніках пастарунковых. Адказваючы некаму на нараканьне, ён дадаў, „Вы глядзіце ў сторану Грамады,—а я—за величие Польши". Яго жонка, руская „княгіня"—некага напраўляла жаліцца Троцкаму. Назваў усіх спазьніўшыхся „барачамі", гаварыў, што ён гэтым вучыць нас культурнасьці, бо каб мы былі культурнымі, то не спазьніліся-б. Цікавы панок!—ты нас не навучыш гэтым, бо мы ўжо навучаныя; ты нас завеш „барачамі", што мы спазьніліся, але ж і твая жонка гэтак сама спазьнілася і па тваім словам—яна будзе авечка—а мужык яе—баран з гэтым мы дык cагласны.

Бачыце сяляне, што робяць паны.

Пісалі, жаліліся, але-ж голасу сярмяжніка-беларуса пакуль-што ніхто з паноў ня чуе, але... хіба толькі больш сьціслая злучнасьць працоўных-беларусаў стане апорай. Дык ганьба тым, хто ідзе разам з такімі „культурнікамі", як наш Юшкевіч. **Грэчка.**

„Шчасьлівы"!

(З Баранавіцкага пав.).

У „Працы" ўжо пісалася аб сэнатары Назарэўскім, што ён з Паўлюкевічам. Гэта ўсім даўно ведама. Але, „Сялянская Ніва" выракаецца яго, свайго старага прыяцеля і сябры, і гэта няпраўда. Назарэўскі заўсёды граў двайную ролю, біў на два фронты, а то навет і на тры. Беларусам ён ня ёсьць. Будучы радным магістрату, ён настаяў, каб магістрацкая фракцыя рады называлася „праваслаўнай", а не беларускай. Сыноў сваіх вучыць у польскім кадэцкім корпусе. Сястру выдаў замуж за асадніка з Галілеі, ды яшчэ за старшыню асаднікаў, свайго прыяцеля. Госьці бываюць у яго толькі палякі, ды самыя беларусаеды, главары. А калі, дзякуючы дамаганьням мас быў звольнены староста-эндэк Квяцінскі, дык сэн. Назарэўскі са скуры вылазіў, езьдзіў да ваяводаў, каб таго аставіць у Баранавічах.

Аднак, ведама-ж гэты сэнатар прайшоў па сьпіску № 16, але зараз-жа на імя цесьця свайго атрымаў канцэсію на разьлеўню гарэлкі, што даецца не абы за што. Гэтым і тлумачыцца яго нялюбоў да грам. Луцкевіча і іншых, каторых упакавалі ў турму. Дык хай людзі ведаюць, хто ён такі, бо ён ужо цяпер прыйшоў у касу павятовую і патрэбаваў пазычку грошы, запэўняючы, што праз тры месяцы ізноў будзе сэнатарам!

Б.

Паважаны Грамадзянін Рэдактар!

Ветліва прашу зьмясьціць у Вашай газэце наступнае:

Я, як радны Вялейскае гміны, атрымаў мандат ехаць на канфэрэнцыю Беларускіх радных, якая адбылася 6 — 7 кастрычніка. Праўда, я паехаў, бо тады лічыў, што гэты зьезд ёсьць зьездам запраўдных радных, але-ж вышла тут наадварот.

Як я ўбачыў, што я папаў не на зьезд Беларускіх радных, а на зьезд ашуканцаў і агентаў Паўлюкевіча, я пакінуў гэту шулерню. Ня буду пісаць шмат, бо ўсяго і ня чуў па прычыне браку сілы бачыць зьдзек прахвостаў над роднай справай.

Праўда, тут усяго хапала: гарэлкі, піва, закускі было ўдоваль, і гэта за наш крывавы мазоль, і для нашага ашуканства.

Добра надпіўшы рязьлівалася песьня, „Ад веку мы спалі і нас разбудзілі, мы знаем, што трэба рабіць, што трэба свабоды, зямлі чалавеку, што трэба навуку здабыць". Я-ж пяяў: „што трэба зладзеяў пабіць" і гэта паўтаралася аж два разы; на трэйці раз адна асоба, затрымаўшы мяне, спыталася: Czy pan mnie zabije?

Відаць, што на зладзею шапка гарыць. Ашуканства яскрава вылезла наверх.

Калі на канфэрэнцыі гэтага дня (6 XI 1927 г.) радны места Вільні Кузьма Крук папрасіў слова, дык яго пазбавілі і не далі яму гаварыць. П. Паўлюкевіч на канфэрэнцыі сказаў, што Беларуская мова чутна па ўсім сьвеце, але прывітаньні п. п. ваяводам і маршалку Пілсудскаму паслалі ў польскай мове.

Дык-жа заклікаю вас усіх братоў радных, у кім пад шэрай сярмягай б'ецца чэснае сэрца, рвіце ўсе зносіны з п. Паўлюкевічам бо гэта дарога вядзе да ашуканства і да згубы працоўнага люду!

Радны гмінны, Вялейскага павету, вёска Жоўткі. **Жоўтка Зьмітрок.**

Паважаны Грамадзянін Рэдактар!

Гэтым маю гонар заявіць, што я быў на зьездзе так званым самаўрадавым Паўлюкевіча зусім выпадкова, і што Паўлюкевіча ўважаю за асобу, каторая не павінна кіраваць акцыяй самаўрадоўцаў, а таксама заяўляю, што падпісаў нейкую дэкларацыю, зьместу каторай ня ведаю і гэтым яе ўнеуважняю.

Тодар Кандратчык.

Сябра Павятовага
Аддзелу ў Баранавічах.

Дня 21/XI—27 г.

Адказ карэспандэнтам будзе даны ў наступным нумары.

Пісьмы у Рэдакцыю.

Справа рэдактарства „Нашае Долі".

Высока Паважаны Рэдактар!

У адным з апошніх нумароў „Беларускага Дня" № 34 рэдактар яго Ф. Умястоўскі піша, што ініцыятарам і рэдактарам „Нашае Долі быў ня хто іншы, як ён сам.

Памятаючы добра гэтыя часы, ніяк ня можам згадзіцца на гэтую заяву, якая абсалютна пярэчыць праўдзе.

Галоўным ініцыятарам выдаваньня беларускай газэты ў час рэвалюцыі—1905—1906 гадоў быў сьв. памяці Іван Луцкевіч. Рэдактары, якія падпісвалі газэту былі фікцыйнымі; газэту выдаваў калегіяльны кружок, зложаны: з братоў Луцкевічаў, Цёткі, Каганца, Янкі Окліча, Тукеркеса ды З. Вольскага.

Са слоў Ф. Умястоўскага выходзіць, што ён за справу „Нашае Долі" быў арыштаваны і навет сасланы. Дзіўная рэч: у друкаваных матар'ялах да гісторыі „Нашае Долі", узятых з царска-жандармскіх архіваў ды друкаваных ужо ў месячніку „Полымя", нічога аб рэдактарстве, арышце і ссылцы Ф. Умястоўскага не ўспамінаецца. З другога боку — польскія пэпэсы, старыя віленскія дзеячы, апавядаюць, што Ф. Умястоўскі належаў да партыі ППС, лічыў сябе заўсёды палякам і за партыйныя справы (польскія!) адцярпеў кару. З гэтых то кругоў віленскіх ППС-аў і вышла пратэкцыя і грошы для Ф. Умястоўскага, каб выдаваў палёнофільскую газэту. Гэта было ўжо і раней у 1919 годзе, калі яму запрапанавалі выдаваньне палёнофільскай беларускай часопісі, якую ён разам з Аляхновічам пачаў выдаваць пад наз. „Беларускае Жыцьцё", у каторым сам не працаваў, а іграў толькі ролю „мэцэната".

У справе рэдактарства „Нашае Долі" мог-бы рашуча сказаць інж. Р. Земкевіч. Мае ён найбагацейшы гістарычны беларускі архіў, у каторы ўвайшла і частка архіву „Нашае Долі", пераданая яму ў Варшаве Тукеркесам, калі той нелегальна пры помачы палітычных дзеячоў у Варшаве, перабіраўся заграніцу.

Выдаваньне і рэдактарства „Нашае Долі", якое толькі цяпер (?) прыпісвае сабе Ф. Умястоўскі ёсьць звычайным „самазванствам", каторае лёгка можа быць даказана дакумэнтамі ды пасьведчаньнямі людзей, якія ў той час прыймалі ўдзел у „Нашай Долі" і жывуць яшчэ на „няшчасьце для пана Ф. Умястоўскага".

Прыйміце запэўненьне маёй вялікай да Вас пашаны Саўка Барывой,

22-га лістапада
1927 г.

Ад Рэдакцыі. Рэдакцыя ахвотна зьмяшчае пісьмо грам. С. Барывоя, якое, падаючы фактычны матар'ял аб складзе Рэдакцыі першай рэвалюцыйнай беларускай часопісі ў Вільні „Нашае Долі" — раскрывае маску ілжы, якую цяперашні рэдактар польска-панскай газэты на беларускай мове „Беларускі Дзень" п. Умястоўскі надзяе на сябе, каб даказаць камусь, што ён нібы працуе для „беларускай справы", выстаўляючы сябе аж мучанікам за яе. Значыць — усё гэта хлусьня і п. Умястоўскі ўсьцяж зьяўляецца толькі спэкулянтам на справе беларускіх працоўных і ня толькі цяпер, а і ад самага пачатку сваей „дзеяльнасьці".

Паважаны Грамадзянін Рэдактар!

Ветліва прашу зьмясьціць у Вашай паважанай газэце наступнае:

У „Беларускім Слове" № 32 зьмешчана карэспандэнцыя пад загалоўкам „Ганьба перад Народам". Аўтар тут робіць мне закіды, што я на паседжаньні Сойміку ў Слоніме 29/VIII г. г. прапанаваў і разам з іншымі бараніў унёсак аб выплаце дыэтаў сябром Сойміку па VI катэгорыі і, правёўшы гэту думку, пакрыўдзіў грамадзян Слонімскага пав. новымі падаткамі. Адначасна выхваляюцца тыя сябры, якія згаджаліся працаваць бяз дыэт, „ганарова".

Лічу за абавязак прызнацца, што аб дыэтах пытаньне я падняў, але не дамагаўся VI катэгорыі, а толькі згаджаўся на тую норму, якая была вызначана сябрам папярэдняга сойміку. Мой ўнёсак падтрымалі 21 сябра—ўсё бяднейшыя, апроч 7 абшарнікаў і іх наймітаў, якім хадзіла аб тое, каб якнебудзь пазбавіцца на паседжаньні сойміку не пажаданых для іх прадстаўнікоў беднякоў. Думаецца, што за 40 вёрст ехаць у Слонім, траціць 2 дні і ночы ў самую гарачую рабочую пару працоўнаму бедняку немагчыма. Дзеля гэтага я ня лічу за праступнае атрымліваць некалькі злотых за працу.

Цяпер цікава запытацца ў аўтара і супрацоўніка органу дэфэнзывы, чаму ён маўчаў 7 гадоў, калі яго аднадумцы ў папярэднім сойміку ня толькі атрымлівалі гэтыя дыэты, але „гарой" стаялі за панскую справу?

А можа Вам шкада цёпленькіх насадаў, скуль лягчэй было трымаць у ланцугох тую масу, якой вы цяпер прапануеце ганаровую службу? Кіньце, паночкі, хваліцца сваім гонарам, бо селянін даўна даў яму цану.

Сябра Сойміку **Міхалай Аліховіч.**

Залоцева, Слонімскага пав.

Рэдактар-Выдавец: А. Выдрыцкі.

Друкарня Я. Левіна, Вільня, Нямецкая 22.

